proLékaře.cz | 7.11.2026

Zemřel profesor Zdeněk Mraček

Dne 17. srpna 2022 zemřel ve věku 92 let prof. MUDr. Zdeněk Mraček, který byl otcem plzeňské neurochirurgie. Pracoviště vedl v letech 1966–1995, tedy celých 29 let. Poté pokračoval ještě ve výuce na lékařské fakultě v Plzni do roku 2003.

Mračkova cesta k lékařské profesi byla trnitá. S rodiči byl po únoru 1948 vystěhován z Plzně. Coby gymnazista byl vězněn komunistickým režimem za položení věnce na počest zemřelého prezidenta Beneše u památníku TGM. Během studia medicíny byl neočekávaně odvelen na dva a půl roku k pomocným technickým praporům (tzv. pétépákům). Po studiu nastoupil na nově vzniklém ordinariátu neurochirurgie v Plzni pod vedením MUDr. Quida Ledinského, který byl žákem prof. Petra. V roce 1964 prof. Mraček přestoupil po výzvě prof. Kunce na neurochirurgickou kliniku v Ústřední vojenské nemocnici v Praze. Díky těmto kořenům se považoval za žáka Kuncovy i Petrovy neurochirurgické školy.

V září roku 1966 se MUDr. Zdeněk Mraček vrátil zpět do Plzně na uvolněné místo ordináře neurochirurga. Vybaven houževnatostí a nesmírnou pracovitostí zasvětil svůj život neurochirurgii. Mračkův odborný zájem zahrnoval mnoho oblastí. Rozpracoval Kuncovu modifikaci Sjöquistovy trigeminální traktotomie u pacientů s neuralgií trigeminu a rozšířil ji o traktotomii glossofaryngeálního traktu a protětí senzitivních krčních kořenů u pacientů s neztišitelnou bolestí při malignitách obličeje a krku. Prioritně zavedl extradurální subtemporální přístup k procesům destruujícím apex pyramidy. Věnoval se též chirurgii páteře a míchy v celém rozsahu. Propagoval a první práci publikoval o dekompresivní laminektomii při stenózách bederní páteře. Jako první neurochirurg v Československu popsal klinické příznaky a angiografický obraz nemoci moyamoya. Vždy jej přitahovaly diagnostické oříšky a vlastní operaci pak považoval spíše za řemeslnou a rutinní činnost. Zájem o řešení diagnostických složitostí projevil publikováním početné sestavy nemocných s abdominální symptomatologií jako klamným projevem mozkového nádoru či páteřní expanze. Neurochirurgické diagnostiky se týkají i práce angiografické, ventrikulografické, ageneze septa pellucida i sdělení o trakčních lézích brachiálního a lumbosakrálního plexu. K léčbě maligních tumorů mozku u řady pacientů použil chirurgickou redukci nádorové tkáně s následným podáváním chemoterapeutik kontinuální přetlakovou infuzí do krkavice.

Významnou oblastí Mračkova zájmu byly diagnostika a léčba vývojových vad centrálního nervového systému, dětského hydrocefalu a novorozeneckých hygromů. Jako první u nás diagnostikoval a operoval dětské pacienty s Dandy-Walkerovým syndromem, publikoval soubor pacientů s aneuryzmatem vena magna Galeni. Stal se neúnavným propagátorem užití rozsáhlé dekompresivní kraniektomie v chirurgickém léčení těžké nitrolebeční hypertenze u různých patologických stavů.

Prof. Mraček publikoval 180 prací (z toho 35 v zahraničí) a napsal dvě monografie reflektující obrovskou zkušenost na poli neurotraumatologie: Frontobazální poranění a Kraniocerebrální poranění. Tyto knihy nezestárly a jsou trvalým zdrojem inspirativních informací pro mladé lékaře.

Miloval přednášení na fórech nejrůznějších úrovní. Doma i v zahraničí přednesl dohromady 520 odborných přednášek. O mezinárodním ohlasu jeho práce svědčí fakt, že obdržel čestné členství od Skandinávské neurochirurgické společnosti a Italské neurochirurgické společnosti. Stal se členem a lektorem Evropské společnosti dětské neurochirurgie a členem Evropské asociace neurochirurgických společností a Světové akademie neurochirurgických společností.

Po roce 1989 byla oceněna jak dosavadní rozsáhlá vědecká a klinická práce prim. MUDr. Zdeňka Mračka, tak i jeho morální kvality a bezúhonnost. V roce 1990 byl zvolen primátorem města Plzně na čtyřleté funkční období. V roce 1990 byl v rámci rehabilitací jmenován docentem a 1. června

1992 získal titul profesora Univerzity Karlovy pro obor neurochirurgie.

V letech 1990–1994 byl prof. MUDr. Zdeněk Mraček prezidentem Československé a České neurochirurgické společnosti. Od roku 1997 byl řadu let členem redakční rady časopisu Česká a slovenská neurologie a neurochirurgie. V roce 1990 byl oceněn čestným členstvím Československé neurochirurgické společnosti a v roce 2007 byl poctěn čestným členstvím České neurochirurgické společnosti. V roce 2008 mu bylo uděleno čestné občanství města Plzně. V roce 2020 obdržel zlatou medaili České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně.

Profesora Mračka lze bez nadsázky označit za zakladatele plzeňské neurochirurgické školy. Celoživotní dílo a působení prof. MUDr. Zdeňka Mračka zanechalo hlubokou stopu ve vědomí kolegů napříč obory.

Čest jeho památce

za kolektiv Neurochirurgické kliniky FN Plzeň
Vladimír Přibáň, Jan Mraček